

Ročná správa o riešení projektu za rok 2015

Počas prvého roku riešenia projektu riešiteľský kolektív rozpracoval prehľad súčasného stavu poznania problematiky, pričom pozornosť venoval hlavne dôchodkovým systémom krajín, ktoré sú porovnateľné so SR.

Riešitelia si stanovili za hlavnú úlohu vymedzenie kľúčových problémov, ktoré budú predmetom riešenia v nasledujúcich etapách projektu. Rovnako sa zamerali na analýzu súčasného stavu v oblasti modelovania dôchodkového zabezpečenia verejných financií v SR a v zahraničí. Na realizáciu danej úlohy bolo potrebné získanie informácií z rôznych domácich a zahraničných vedeckých publikácií a projektov, ktoré sa už s danou respektíve obdobnou problematikou zaoberali. Táto fáza projektu bola dôležitá z pohľadu získania informácií na základe, ktorých bude možné vytvoriť čiastkové modely a navrhnúť jednotlivé scenáre. Rovnako sa začala teoretická príprava modelu rastu, modelu generačných účtov a mikrosimulačného modelu.

Z pohľadu výsledkov dosiahnutých v prvom roku riešenia projektu boli pracovné aktivity podriadené hlavnému cieľu projektu, ktorým je analýza makroekonomického vývoja na Slovensku vzhľadom na rôzne nastavenia slovenského dôchodkového systému. Zámerom je navrhnúť udržateľnú a rast podporujúcu schému pre starnúcu slovenskú ekonomiku/populáciu.

Vznikli tri publikácie, ktoré sú výsledkom prác na prehľade literatúry. Tieto publikácie boli prezentované ako na interných workshopoch, tak aj na zahraničných vedeckých podujatiach. Publikácia v zahraničnom zborníku je zo seminára „Nové trendy v ekonometrii a operačným výzkumu“, kde bol začlenený príspevok s názvom „Možnosti pre opis dôchodkového systému v rámci modelu dlhodobého rastu Slovenska“. Príspevok autorov Filipa Ostrihoňa, Tomáša Domonkosa a Miroslavy Jánošovej sa zaoberá dôvodmi a dôsledkami voľby konkrétneho spôsobu opisu premennej počtu penzistov, či už pomocou exogénnej premennej alebo endogénnej premennej v rámci väčšieho viac rovnicového modelu dlhodobého rastu Slovenska. Príspevok poskytuje aj pohľad na možné výhody a nevýhody dvoch rôznych variantov, pričom obe varianty pre modelovanie premennej počtu penzistov sú v rámci príspevku porovnané prostredníctvom projekcií vývoja Slovenska do roku 2025.

Druhá publikácia a to working paper, s názvom „What really is a pensions crisis? A theoretical argument on the link between ageing, productivity, and retirement. Spoluautorom spomínaného workingpaperu je Štefan Domonkos, ktorý sa v publikácií venuje problematike krízy, ktorá prebieha vo verejných dôchodkových systémoch v rôznych krajinách.

Tretou publikáciou je príspevok Štefana Domonkosa s názvom „Who Wants a Progressive Income Tax? Determinants of Tax Policy Preferences in Post-socialist Eastern Europe. V príspevku sa venuje determinantom zdaňovania príjmov populácie v krajinách Strednej Európy.

Práca na projekte bude v nasledujúcom roku prebiehať podľa plánovaného harmonogramu prác na rok 2016. Riešiteľský kolektív sa bude venovať fáze prípravy teoretických základov čiastkových modelov, s využitím výsledkov, ktoré sú výsledkom prvej etapy. Výskumný tím bude mať za úlohu tvorbu troch čiastkových modelov, a to:

- dynamický dlhodobý makroekonomický model,
- dynamický mikrosimulačný model,
- konštrukciu generačných účtov pre SR.

Za týmto účelom bude potrebný zber dát. Každý z modelov bude vyžadovať spoľahlivé demografické prognózy. Tie budú vypracované v spolupráci s VDC. Dlhodobý makroekonomický model je nevyhnutným nástrojom k zachyteniu dlhodobých makroekonomických vzťahov agregovanej úrovni. Mikrosimulačný model je určený pre simuláciu správania jednotlivcov, či už na trhu práce, alebo v dôchodkovom veku. Tento druh modelu umožňuje najvyššiu úroveň presnosti a spoľahlivosti, čo ho robí najvhodnejším nástrojom pre účely tejto analýzy. Použitím výstupov z mikrosimulačného modelu ako vstupu do dlhodobého makroekonomického modelu sa môžeme vyhnúť nepresnostiam vyplývajúcim z použitia dát na agregovanej úrovni. Následne model generačných účtov použije dáta z vyššie popísaných dvoch modelov ako aj z demografických prognóz a posilní porozumenie výsledkov z hľadiska medzigeneračnej spravodlivosti. Všetky tieto modely budú následne použité v ďalšej fáze riešenia projektu.